

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujevine dodatno 8 K. — Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Odje „Kotičnega listovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Korovna cesta št. 5. — Reklamni se ne vlačijo. — Upravištvu: Korovna cesta št. 5, sprejemni naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do toka opoldne. — Neuprte reklamacije se poštno preste.

Mirovna ponudba avstrijske vlade.

Nas zunanji minister Burián je zopet pozval prijatelje in nasprotnike, naj odpošljejo vlade vojskujočih držav svoje zastopnike v kako nevtralnem (nepristransko) državo, da se bodo zaupno in neobvezno pomenili, pod katerimi pogoji bi se lahko sklenil mir. Od vseh prejšnjih mirovni ponudb se razlikuje sedanja v tem, da ne vsebuje nikakih jasnih pogojev, ampak samo pozivlja vlade prijateljskih in neprijateljskih držav, naj pošljejo svoje zastopnike, ki se bodo pomenkovali o načelih, na katerih naj se zgradi svetovni mir. Ali bo imel ta poziv kak uspeh, po kaže nam bližnja bodočnost. V poučenih krogih sodijo, da so sicer predpogoji za mir nekoliko boljši, kakor so bili lanskega leta, da so pa vendar še velike razlike med načeli, ki jih zastopajo na eni strani Nemčija in Avstro-Ogrska ter na drugi strani Wilson in sovražne države.

Na ta naspotja opozarja tudi sedanja Burianova poslanica, ki pravi, naj se predložijo predlaganemu mirovnemu posvetovanju jasni mirovni načrti, po katerih bi se izvedla od obeh straneh postavljena načela. Kakor je znano, je Wilson v svojem govoru od dne 4. julija t. l. ponovil med drugim tudi načelo, da morajo postati vsi, tudi mali narodi prosti ter da jim mora biti dana prilika, da si svobodno uredijo svojo državo. Rekel je tudi, da se mora mir skleniti od naroda do naroda, ker le tak mir more biti trajen. In v imenu Nemčije je izjavil nemški podkancler pl. Payer, da ne bodo vlade same sklepale splošnega miru, ampak sporazumno s celokupnim ljudstvom.

Mirovna ponudba avstrijske vlade je gotovo vzradostila vse, ki si želijo miru. Saj je krvava vojska zahtevala že itak dovolj žrtev. Kdor je še sedaj za nadaljevanje vojske, je prava hijena. In take ljudi najdemo ne samo pri naših sovražnikih, temveč tudi v naših krajih. Vsenemci so sprejeli mirovno ponudbo naše vlade z zasmehom in — ugovori. Le čitajte vsenemške liste, n. pr. „Marburger Zeitung“, „Grazer Tagblatt“ itd. Vsenemci so mnenja, da ne kaže se pogajati in posvetovati s sovražniki o miru, temveč, da je treba vojsko nadaljevati tako dolgo, da bo nemški meč zavladal nad celim svetom, na suhem in na morju. Niti nesreče nemške armade na francoskem bojišču ne spametujejo teh vojnih hujšakačev.

Pri takem razpoloženju v nemškem taboru ni nobena čuda, če sovražniki odgovarjajo na našo mirovno poslanico, da se tako dolgo nočejo pogajati ne z Nemčijo, ne z njenimi zaveznicami, dokler Nemčija ne bo popolnoma poražena. Tako zveni iz govorov sovražnih državnikov. Ker se nemška Hindenburgova armada še vedno umika pred francoško-angloameriško premočjo, je sedaj res malo upanja, da bi mirovni korak cesarja Karla imel kaj uspeha.

Naš zunanji minister Burián je po naročilu cesarja Karla poslal tudi papeževemu poslaniku na Dunaju mirovno pismo, da isto izroči sv. Očetu kot neodvisnemu poglavarju katoliške cerkve. Mirovno pismo se glasi: „Po štirih letih nečuvne borbe in ogromnih žrtev še vedno ni konca vojne, ki opustoša Evropo. C. in kr. vlada, vselej prežeta duha spravljivosti, ki je bil izražen že v mirovnem pismu dne 12. decembra 1916, je sklenila, se obrniti na vse vojskujoče se države ter jih povabiti, da se z zaupno in neobvezno izmenjavo mnenj ugodijo pota za mir, ki bi naj bil časten za vse. Ob tej priliki se c. in kr. vlada zelo hvaležno spominja v srce segajočega poziva sv. Očeta v lanskem letu na vse vojskujoče se države z opominom, da se naj išče sporazumljenje za življenje v bratski slogi. V gotovem prepričanju, da si sv. Oče želi še tudi danes, da bi se trpečemu človeštvu kmalu zopet vrnil blagoslov miru, trdno upamo, da bo dobrohotno spremljal naš korak in ga podpiral s svojim velikim, od celega sveta priznanim uplivom. Prosim Vašo ekselencijo, da blagovolite sv. Očetu izročiti priloženo besedilo mirovnega pisma.“

Glasovi o mirovni ponudbi našega cesarja.

Čeprav sedaj, ko pišemo te vrste, nimamo popolnega pregleda, kako so sovražne države sprejele mirovno ponudbo našega cesarja, vendar napravljajo brzojavke iz Anglije in Francije utis, da naši sovražniki mirovne ponudbe našega cesarja ne bodo mogli enostavno zamolčati, ampak da bodo odgovorili na njo. Naravnost odklanjajoče stališče zavzema večina italijanskih listov, ki se jezijo, da je naš cesar o svojem koraku obvestil tudi sv. Očeta. Nekateri italijanski listi imenujejo ta korak našega cesarja kar naravnost „zlobnost iz Dunaja.“ V popolnem nasprot-

ju z italijanskim časopisjem so londonski listi, ki so mnenja, da bodo četverosporzumove države naznatile narodom Nemčije, Avstrije, Bolgarije in Turčije okoliščine, pod katerimi bi bil mogoč svetovni mir. Tako n. pr. piše ugledni angleški list „Manchester Guardian“: „Vsek, kdor stori resen korak, da se napravi konec klanju, zasluži nekaj boljšega nego zasramovanje. Gorostasno bi bilo, ako bi kdo zasramoval avstrijsko ponudbo, kakor se je poprej dogajalo s sličnimi predlogi. Ako bi pa ne prišlo do sestanka, bi to utegnulo škodovati vsem tozadevnim nadaljnim poskusom. Zavezniki torej lahko vprašajo osrednje velesile, ako bi bila zblizanja mogoča in sicer to na podlagi predlogov, kakor sta jih stavila Wilson in Lojd Džorž. Zavezniki tudi morajo upoštevati zmerno vsebino avstrijskih predlogov in Avstrija naj ve, da nihče ne namerava Avstrije razkosati.“

Torej že bližnja bodočnost utegne pokazati, ali bo imel korak našega cesarja zaželjeni uspeh ali ne.

Davek na vino.

Slovenski poslanci v boju proti vinskemu davku.

Finančni odsek državnega zbora je sprejel po večdnevni razpravi vinski davek. Jugoslovanski, in posebno slovenski poslanci so krepko branili koristi vinogradnikov in so se z vsemi silami protivili vinskemu davku. Pomagali so jim Čehi in Poljaki, da siceravno le-ti nimajo vinogradnikov. Pokazati so hoteli naši severni bratje, da so tudi v gospodarskih vprašanjih popolnoma na naši strani. Naši jugoslov. vinogradniki jim bodo za podporo, ki so izkazali našim poslancem, vedno hvaležni. S posebnim povdarem pa moramo pibiti, da so nemški poslanci glasovali za vinski davek. Ornig in Schmiderer, Girstmayr in drugi posilnemški veljaki, ki se kar cedijo same „naklonjenosti“ za vinogradnike in ki so nedavno hodili tožariti Slovence na Dunaj, so se sedaj poskrili v svoje brloge. Nobenega ni bilo, da bi opozoril nemške poslance na nevarnost, ki preti vinogradnikom. Nemčurjem se ne zdi vredno, da bi se pobrigali za tako „malenkost.“ Sicer pa vemo itak, zakaj Nemci in nemčurji ne nastopajo proti vinskemu davku. Mislijo si: Mi smo se itak obogatili pri vinski kupčiji, ubogi Slovenci pa naj le plačujejo visok davek

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

Spisal Henrik Kensing; preložil za „Slov. Gospodarja“ Al. B.

(Dalje.)

„Katrica, kje pa jemlješ besede?“ vzklikne druga vdova. „Kot nož me režejo v srce. A lepo je pa vendar!“

„Čista resnica je to“, pravi Janezova mati. — „Naj ve, koliko sem prestala. — Le dalje čitaj, Katrica; ne morem se načuditi, da znaš tako pisati, kaj takega bi si ne bila mislila. Tvoje roke so res pre-dobre, da bi molze krave in obdelovale polje; Bog že tako pripusti.“

Vesela zaradi te hvale, pravi dekle ponosno se smehljajoč:

„Tako je. To vam povem, najboljši mi ne bode kos v pisanju. Zdaj sem se le prav začela. Le poslušajte, ni še vse.“

„Janez, ko bi ti vedel, bi nam kmalu kaj sporočil.“

„Detelja je slaba, ker je pozebla. Turška detelja pa se ti kar smeja, ako jo pogledaš; mehka je kot maslo. Rž je malo trpela zaradi suše, vendar nas je dobri Bog blagoslovil z lepo ajdo in obilnim krompirjem. — In Sampjeter se je oženil z dekletom iz Pulverboša, ki je škilasti, pa bo dosti prinesla k hiši. — Janez Suš, mesar, je padel s strehe staremu kovaču na hrbet, in kovač je pri koncu, revež.“

Deklica umolkne.

„Ali je to vse?“ vpraša mati. „Ali mu ne boš naznanila, da je krava storila?“

„Pa res, to sem pozabila . . . Glejte, je že zapisano.“

„Naša Šeka je imela telička; vse je slo dobro, tele pa smo prodali.“

„O naših zajcih pa ne boš nič povedala, Katrica?“ vpraša ded.

Deklica napiše in čita:

„Ded je naredil v hlevu oddelek za zajce in debeli so kot jazbeci; a največji samec mora ostati živ, dokler se ti ne vrneš, Janez, potem bomo skupaj imeli pojedino.“

Vsi se pristrčno zasmehujejo; deček, ki je videl vse veselo in ga je samega razveselila beseda „pojedina“, ploskne z rokama. — Po nesreči pa njegova roka čašočica za kavo zadene tako močno, da se je zavalila po mizi in se je črnilo kot črna reka izlila čez pismo.

Smeh je izginil z obrazov; osupli so se spogledali. Pavelček, ki se je bal udarcev, pa je že naprej tulil in vpil, da je letelo skozi ušesa.

Dolgo časa so otroka obsipali z očitani in tarnali nad nesrečo, nazadnje pa so vprašali vsivprek: „Kaj pa bo zdaj?“

„Le tiho“, pravi Katrica odločno, „nesreča ni ta. Jo huda. Saj sem hotela pismo prepisati še enkrat, ker prvokrat ni šlo gladko, črke so bile prevelike in pisava kriva. Zdaj bom naredila že boljše, to se upam. Hitro poidem v vas po papir in črnilo in tudi čero si moram dati še enkrat urezati, ker je postalo remehko.“

„Torej pojdi hitro“, je bil odgovor. „Tu imaš petfrankovski tolar za tele. Zmenjaj ga pri cerkovniku, ker našemu ubogemu Janezu moramo poslati tu- ga, saj denarja. — Pavelček, ven iz hiše, ti pa pridi še pred večerom, ako moreš.“

Katrica je odhitela skozi vrata in z zadovoljnim smehljajem na obrazu proti vasi. S sladkim veseljem ji je navdajala srce zmaga, ki jo je dobila, prepričanje, da odslej lahko piše Janezu in predvsem nekak ponos na njeno znanost.

Pri lipi na razpotju opazi pismonošo, ki je od- daleč prihajal proti njej. To jo je nagnilo, da se je

ustavila in da ji je srce pričelo močno biti; ker je ta pot držala samo proti kočam, na pustnjo in v gozd, ni dvomila, da sel prinaša poročilo od Janeza.

In res; ko se približa, vzame iz žepa pismo in pravi, smejoč se:

„Katrica, tu imam nekaj za-te, prišlo je iz Venloja, a stane 35 centimov.“

„35 centimov?“ mrmra Katrica, tresoč se vzame pismo in sanjavo strmi v naslov.

„Da“, pravi pismonoša, „to stoji na naslovu. Ali vas bom varal za to malenkost?“

„Ali lahko to-le zmenjate?“ vpraša Katrica in mu da petfrankovski tolar.

Pismonoša zmenja tolar in odtegne poštarino. Potem prijazno pozdravi deklino in se vrne nazaj v vas.

Katrica vsa vesela teče domov. V nepotrpežljivosti odpre pismo in se zelo začudi, ko pade ven še drugo pismo. Postane ter je pobere. Rdečica srnaja ji oblije čelo in lica, krog ustn pa ji zaigra smeuljaj in oči ji zaiskre od veselja. Na drugem pismu je stalo z velikimi črkami: „Samo za Katrico.“ — Za Katrico! Janezova duša je bila zaprta v ti peli papirja, njegov glas je govoril iz njega, samo njej! Med njo in njim je bila skrivnost.

Ginjena in osupla postane za hip, zroč v tla; razne misli ji rojijo po glavi, dokler ne začuje iz daljave mukanje vola ter se spomni, da ni prav, če še dalje odlaša. Drugo pismo skrije v nedriju ter hiti proti koči, kjer plane proti čakajočima ženama z veselim vzklikom:

„Pismo od Janeza! Pismo od Janeza!“

Vdovi ji veselo začudenih hitita nasproti. Ded, ki se je daleč nagnil naprej, da bi bolje videl, pade skoro iz postelje.

Z naglimi besedami pripoveduje deklino, kako je med potoma naletela na pismonošo, ki je zahteval 35 centimov. V besedo pa sta ji segli ženi, ki sta venomer klicali:

„Katrica, čitaj ga, čitaj ga!“